

PKK/YPG'NİN ÇOCUK SAVAŞÇILARI

PKK terör örgütü şemsiyesi altında istikrarsızlıktan yararlanarak hareket alanını genişleten YPG, YPJ ve YBS'nin insan gücünü artırmak adına gençleri ve çocukları kendi bünyesine kattığı bilinmektedir.

Emine Çelik

*Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doktora Öğrencisi*

11 Eylül

2001 terör saldırılarının akabinde ABD, sonradan bulunamayacak olan kitle imha silahları söylemi üzerinden Irak'ı işgal etmiş ve bölgede başarısız devlet mekanizmalarının oluşmasına katkı sunacak sürecin temellerini atmıştır. Arap Baharı'yla daha da hareketlenen Ortadoğu'da süreç boyunca birçok ülkede rejim değişikliği ve iç savaşlar yaşanmıştır. İç savaşın en şiddetli yaşandığı Suriye'de 2011 yılından itibaren başta çocuklar ve kadınlar

olmak üzere milyonlarca insanın hayatı dramatik şekilde değişmiştir. Bölgedeki iç savaşlarla sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte binlerce ismi ve yüzü olmayan çocuğun terör örgütleri tarafından istismar edildiği çeşitli raporlarla ortaya konulmuştur.

ABD'nin Irak işgali ülkeye bölgesel ve uluslararası birçok aktörün müdahalede bulunmasına zemin hazırlamıştır. İran'ın kendi yorumlaması çerçevesindeki ve Irak Şiiliği tarafından da tehditkâr bulunan Şii yayılmacılığı, PKK terör örgütünün bağımsız Kürdistan hayali gibi çeşitli faktörlerle etnik ve dini

çatışmaları körüklemiştir. Özellikle Batılı kaynaklar tarafından yanlış bir ifadeyle “İslami terör örgütleri” olarak kullanılan söylemi destekler şekilde bölgede mezhepsel ayrışmanın derinleştirilmesi, kaosu eksik olmadığı -başta Irak olmak üzere- Sünnilerin siyasi ve toplumsal alandan giderek dışlanmasıyla sonuçlanmıştır. Bu dışlanma ise Sünni grupları çeşitli arayışlara yönlendirmiştir. Kendisini “Irak ve Şam İslam Devleti” olarak tanıtan IŞİD’in sistemden dışlanmış hisseden kimi grupları yanına çekilmesinde bu problemler siyasi ve ekonomik dizaynının önemli bir rolü olduğu değerlendirilmektedir.

Bölgede Irak ve Suriye gibi devlet mekanizmalarının giderek güç kaybetmesi devlet dışı silahlı aktörlerin alan kazanmasına zemin hazırlamış ve birbirinden bağımsız çatışma içerisinde olan onlarca örgüt ortaya çıkmıştır. Böyle bir zeminde Irak güvenlik güçlerinin kapasitesini de sorgulattır nitelikte bir saldırı neticesinde 10 Haziran 2014 tarihinde IŞİD Musul’u ele geçirmiş ve takip eden süreçte de Ağustos 2014’de Sincar’da Ezidi halka karşı katliama girişmiştir. YPG (Demokratik Birlik Partisi’nin (PYD) silahlı yapılanması) terör örgütünün IŞİD’in başta Sincar’dan çıkartılması konusunda IŞİD’a karşı savaşta yardıma hazır olduğunu söylemesini takiben, bölgede kendi ekonomik ve askeri yükünü hafifletecek bir yerel silahlı grup arayışında olan ABD ve Avrupa’daki güçlerin YPG’yle oldukça yakın ilişkiler kurduğu bir döneme girilmiştir. Irak ve Suriye’de alan hâkimiyeti için IŞİD ile savaşan YPG, YBŞ (Şengal Direniş Birlikleri) ve YPJ (Kadın Koruma Birlikleri)

-farklı isimlendirmelerle değişik bölgelerde ortaya çıkmış olsa da aslında tek bir isme sahip olan PKK terör örgütü- giderek bölgede etkinliğini arttırmıştır.

“

İnsan Hakları İzleme Örgütü’nün, 2016 yılında hazırladığı “Irak: Çocuk Askerleri Kullanan Silahlı Gruplar” isimli raporda, PKK terör örgütüne bağlı YPG ve YBŞ’nin 15 yaş altındaki kız ve erkek çocukları örgüt üyesi yaptığı belirtilmiş ve 15 yaş altındaki 9 çocuğun varlığını belgelendirerek 14-17 yaş aralığında YPG ve YBŞ’ye katılan 58 çocuk ile röportaj yapmıştır.

”

PKK terör örgütünün NATO’da, AB’de ve ABD’de terörist bir örgüt olarak sınıflandırıldığı bilinmektedir. IŞİD ile mücadele eden bir grup olarak değerlendirilen YPG’nin ise PKK terör örgütü ile olan organik bağı ABD ordusunun “Sincar Savaşı: Irak (Battle for Sinjar: Iraq)” isimli 2016 yılında yayınlanan faaliyet raporunda kabul edilmiş ve aynı raporda ABD’nin terör örgütleriyle doğrudan işbirliğine gidemeyeceğine dair vurgu yapılmıştır. Oysa ABD, Irak ve Suriye’de PKK terör örgütüne bağlı YPG, YBŞ ve YPJ gibi örgütlerle halen işbirliği içerisinde. Ayrıca PKK terör örgütünün YPG ile olan ilişkisinden İngiltere’de Avam Kamarası Dışişleri Komitesi (House of Commons Foreign Affairs Committee) tarafından hazırlanan raporda da açıkça bahsedilmiştir.

PKK terör örgütü şemsiyesi altında istikrarsızlıktan yararlanarak hareket alanını genişleten YPG, YPJ ve YBŞ’nin insan gücünü artırmak adına gençleri ve çocukları kendi bünyesine kattığı bilinmektedir. Bunun için çocuklar ikna edilmiş ve kaçırılmış; bazen aileleri bazen de çocuklar çeşitli yöntemlerle tehdit edilmiştir. Türkiye’nin uluslararası arenada kabul gören raporlar ve saha bilgilerinden elde ettiği veriler ışığında çocuk kaçırma ve istismar başta olmak üzere insan hakları ihlalinde bulunduğu belgelendirdiği YPG, bu anlamda oldukça kirli bir tablo sergilemektedir. Uluslararası basında PKK terör örgütüne katılımlar -özellikle IŞİD ile alan mücadelesinde- gönüllük esaslı gibi gözükse bile çocukların örgüt içerisine entegre edilmesi propagandanın çeşitli yollarının sürdürülmesinden kaynaklanan etkilerin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsan Hakları İzleme Örgütü’nün (Human Rights Watch-HRW) 2016 yılında hazırladığı “Irak: Çocuk Askerleri Kullanan Silahlı Gruplar (Iraq: Armed Groups Using Child Soldiers)” isimli raporda, PKK terör örgütüne bağlı YPG ve YBŞ’nin 15 yaş altındaki kız ve erkek çocukları örgüt üyesi yaptığı belirtilmiş ve 15 yaş altındaki 9 çocuğun varlığını belgelendirerek 14-17 yaş aralığında YPG ve YBŞ’ye katılan 58 çocuk ile röportaj yapmıştır. Aynı raporda 14 yaşındaki bir çocuğun YPG’ye katılıp Sincar ve Suriye’de çatışma alanlarında bulunduğu, 16 yaşındaki başka bir çocuğun ise Sincar’daki çatışmalar esnasında bacağından vurularak yaralandığı belirtilmiştir.

“

Irak'ta ve Suriye'de IŞİD ve YPG'nin ortaya çıkardığı yıkımın ardından yaşanan bu nüfus hareketliliği içerisinde çeşitli sebeplerle kaybolan ve dolayısıyla da terör örgütlerinin ellerinde olan çocukların sayısı ise kesin olarak bilinmemektedir.

”

Gerek zorla gerekse propaganda yoluyla çocukları çatışma alanlarında kullanan PKK terör örgütüne bağlı YPG, YBŞ ve YPJ gibi terör örgütlerinin bu faaliyetleri ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından 2017 yılında yayınlanan “İnsan Kaçakçılığı Raporu”nda (Trafficking in Persons Report) uluslararası arenada da belgelenmiştir. İlgili raporun Irak bölümünde PKK terör örgütünün çocukları istismar ettiği, uzantısı olan YBŞ çatısı altında yaşları henüz 12 olan Kürt ve Yezidi çocukların ise zorla Kuzey Irak'ta çatışma alanlarında kullanıldığı belirtilmiştir. Aynı raporun Türkiye bölümünde ise, PKK'nın Türkiye'deki çocukları zor kullanarak terör örgütünün bünyesine kattığı söylenmektedir. Anadolu Ajansı'nın Türkiye için hazırladığı raporda, 1990-2018 yılları arasında 15 yaş altındaki bin 466 çocuğun ailelerinden çeşitli şekillerde kopararak, zorla PKK terör örgütü tarafından örgüte katılmaya zorlandığı belirtilmiştir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (United Nations High Commissioner for Refugees-UNHCR) verilerine göre Irak sa-

vaşından sonra ortaya çıkan istikrarsızlıkta 2,1 milyon kişi yerlerinden edilmiştir. Yine UNHCR'in verilerine göre Suriye'de; 13,1 milyon kişi yardıma muhtaçtır, 6,6 milyon kişi yerlerinden edilmiştir, 2,98 milyon kişi ise ulaşılması zor ve kuşatma altında yaşamaktadır. Irak'ta ve Suriye'de IŞİD ve YPG'nin ortaya çıkardığı yıkımın ardından yaşanan bu nüfus hareketliliği içerisinde çeşitli sebeplerle kaybolan ve dolayısıyla terör örgütlerinin ellerinde olan çocukların sayısı kesin olarak bilinmemektedir.

Basılı ve görsel medyanın etkisi ve teknolojik gelişmelerin ışığında dijitalleşmenin artması ile sosyal medyanın PKK terör örgütü ve onun uzantıları olduğu bilinen YPG, YBŞ ve YPJ tarafından etkin olarak kullanılması, uyguladıkları propagandaların hız kazanmasını sağlamıştır. Uluslararası medyada

ünlü kadın dergisi olan Maria Claire'de dünyayı değiştiren güçlü ve eşsiz kadın profillerin yayınlandığı “Bu Dikkat Çekici Kadınlar IŞİD'a Karşı Savaşıyor; Şimdi Onları Tanıma Zamanı” isimli makalede, YPJ mensubu kadınların fotoğraflarına yer vermiştir. Fotoğrafların arasında iki küçük kızın (12 yaşındaki Hevedan Mohammed ve 14 yaşındaki Mizguin Emraly) kamuflajlı ve silahlı oldukları göze çarpmıştır. Derginin söylemlerinde genç kızları özendirici ifadelerle yer verilmesiyle uluslararası arenada çocukların savaşlarda ve çatışma alanlarında kullanılmasının yasalara aykırı durumunun gözü ardı edildiği anlaşılmaktadır.

28 Şubat 2017 tarihinde ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı'na (U.S Central Command-CENTCOM) ait resmi Twitter hesabından iki kadın militanın fotoğrafları

“Savaşmaya Hazırlar” (Ready for the Fight) başlığının altında yayınlanmıştır. Kadın militan olarak servis edilen fotoğraflarda kamufajların üzerindeki Öcalan resmi dikkat çekmektedir. Aynı zamanda fotoğraflarda IŞİD ile savaşmaya gönüllü oldukları vurgulanan kişilerin henüz 15 yaşına basmamış çocuklar oldukları görülmektedir. Oysa 2008 yılında eski ABD Başkanı George W. Bush hükümeti “Çocuk Askerler Önleme Yasası”nı (Child Soldiers Prevention Act-CSPA) kabul ederek, çocuk asker kullanan ülkeleri konuyla ilgili baskı altına almak istemiştir. CSPA ile ABD resmi ordularda veya müttefik silahlı gruplarda çocuk asker bulunduranlara yönelik askeri ve maddi yaptırımlar uygulayacağından söz etmiştir. Alınan bu kararın akabindeyse Ağustos 2014 tarihinde Irak ordusunda 18 yaş altındaki çocuk askerlerin varlığından dolayı askeri yardımları durdurmuştur. İki yıl sonra ise, Irak ordusunda ve ABD’nin bölgedeki müttefiklerinden olan YPG’de çocuk askerlerin varlığının devam etmesine rağmen ABD’nin YPG’ye askeri ve lojistik yardımlarının günümüze değin kesintisiz sürdürdüğü bilinmektedir. Ayrıca, ABD’nin Twitter üzerinden çocuk askerler ile ilgili fotoğrafları tüm dünyaya servis etmesi, bölgede çocukları istismar eden PKK terör örgütünü cesaretlendirmiştir. Öyle ki; PKK terör örgütünün haber ajansı olan ANF’nin internet sitesinde militanların katılmış olduğu intihar saldırıları, girilen çatışmalar ile ilgili bilgilere yer verilmekte, intihar saldırılarına ve çatışmalara katılan gençler yüceltilerek tüm dünyadaki gençler,

“sözde davalarına” sahip çıkmaları için davet edilmekmiştir. PKK terör örgütünün bahsedilen internet sitesinde genel itibariyle 18 yaş altındaki çocuk savaşçıların fotoğraflarını kullanmaktan çekinmediği görülmektedir.

“

IŞİD’in Musul’a saldırmasıyla sözde Mahmur’u korumak adına oradaki varlığını artıran PKK terör örgütü binlerce kişinin yaşadığı kampı adeta kuşatmıştır. Kampta bulunan kadınlar ve çocuklar istisnasız askeri eğitime tabi tutulmuş ve PKK terör örgütü gerektiğinde örgütün çatışma içerisinde olduğu bölgelere göndermiştir.

”

PKK terör örgütünün gençleri devşirmek için beslediği zengin damarlardan biri ise, mülteci kampları olmuştur. Irak’ın kuzeyindeki Mahmur Mülteci Kampı, 90’lı yılların sonunda Birleşmiş Milletler ve dönemin Irak hükümeti gözetiminde kurulmuştur. IŞİD’in Musul’a saldırmasıyla sözde Mahmur’u korumak adına oradaki varlığını artıran PKK terör örgütü binlerce kişinin yaşadığı kampı adeta kuşatmıştır. Kampta bulunan kadınlar ve çocuklar istisnasız askeri eğitime tabi tutulmuş ve PKK terör örgütü gerektiğinde örgütün çatışma içerisinde olduğu bölgelere göndermiştir. Bu kamplarda işsizlik ve yoksulluk nedeniyle birçok genç YPG’yi kendilerine çıkış yolu olarak görmektedir. Terör örgütü ise, ça-

resizlikten bunalan gençleri para, iş, uyuşturucu, IŞİD’den intikam alma gibi çeşitli faktörlerle kandırmış ve bünyesine katmıştır. Örgüte katılmak istemeyen gençleri ve ailelerini ise, çeşitli tehdit unsurları yoluyla örgüte katılmaya zorlamaktadır.

Uluslararası kuruluşların ve uluslararası basının sürekli gündeminde olan çocuk askerlerin durumu giderek trajik bir hal almaya başlamıştır. Bölgede PKK terör örgütüne katılan çocuk sayısı gün geçtikçe artmaktadır. YPG, ABD ve Avrupalı güçler tarafından askeri ve lojistik olarak desteklenmesine rağmen sözde “Kürt devleti” idealleri adına bölgede savaşacak kişi bulamaması sonucunda çocukları devşirmeye başlamıştır. İdeolojik olarak Kürt halkı adına savaştığı savından hareketle özgürlük ve kadınların özgürlüğüne vurgu yapan YPG, IŞİD’e karşı savaştığını ve bölgede kendi halkının güvenliğini sağladığını iddia ederek, çocukları istismar ettiğinin üzerini kapatmaktadır. Uluslararası alanda da bu durumu “özgürlük, Kürt halkının özgürlüğü, eşitlik, yaşam hakkı” şeklinde kabul gören kavramlarla lanse etmesi, terör örgütünün “insan hakları ihlallerini ve çocuk istismarlarını meşrulaştırma çabası” olarak okunmalıdır. ABD başta olmak üzere Avrupalı güçlerin çocuk savaşçıların gönüllülük esasıyla örgüt içerisinde savaştığına dair savı ise, insan hakları, çocuk istismarı gibi konulardaki tutumlarının ikircikli bir göstergesi ve sadece söylemden ibaret olduğuna dair haklı şüpheler uyandırmaktadır.